

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1805/2023
16.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Драгане Маринковић, председника већа, Марине Милановић и Зорице Булајић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Владимир Милановић, адвокат из ..., против тужене Опште болнице „др Радивој Симоновић“ из Сомбора, коју заступа директор др ББ, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3252/22 од 11.01.2023. године, у седници већа одржаној 16.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3252/22 од 11.01.2023. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 697/20 од 13.12.2021. године, усвојен је тужбени захтев и обавезана тужена да тужили на име топлог obroка и регреса – разлике укупне зараде за период од 01.11.2017. године до 30.09.2020. године исплати износ од 194.366,84 динара са затезном каматом од 24.08.2021. године до исплате као и износ од 43.640,35 динара на име затезне камате обрачунате до 23.08.2021. године и обавезана тужена да тужили надокнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 105.215,84 динара са законском затезном каматом рачунајући од извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3252/22 од 11.01.2023. године, преиначена је првостепена пресуда тако што је одбијен тужбени захтев за обавезивање тужене да тужили за период од 01.11.2017. године до 30.09.2020. године исплати тражену накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора као и да јој надокнади трошкове парничног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужила је благовремено изјавила ревизију због погрешне примене материјалног права, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и битне повреде одредаба парничног поступка.

Врховни суд је испитао побијану одлуку у смислу одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), а у вези члана 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, број 10/23) и оценио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, док се на друге битне повреде одредаба парничног поступка ревизијом не указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужила је у радном односу код тужене на радном месту ... у којима се пружају здравствене услуге, за које је утврђен коефицијент за обрачун плате 6,83. Тужена је тужилји у спорном периоду исплаћивала плату тако што је основицу коју одређује Влада Републике Србије множила са коефицијентом радног места, па пошто је основна плата била нижа од минималне, вршила је доплату до висине минималне зараде за пун фонд сати тако да је у спорном периоду тужилји исплаћивана плата у висини минималне зараде у којој није садржана накнада трошкова за исхрану за време рада и регреса за коришћење годишњег одмора. Висина накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора утврђена је из налаза и мишљења судског вештака за економско –финансијску област тако што је дневни износ накнаде за исхрану у току рада обрачунат у висини од 250,00 динара бруто, а месечни износ регреса за коришћење годишњег одмора у висини од 1/12 минималне зараде, а према најповољнијим критеријумима за тужену у важећим Посебним колективним уговорима у Републици Србији за јавна предузећа у комуналној делатности на територији Републике Србије.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев сматрајући да накнада трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора нису садржани у коефицијенту радног места тужилје с обзиром на то да је тужена тужилји исплаћивала плату у висини минималне зараде и да је стога дужна да јој тражене накнаде исплати у износу утврђеном вештачењем, а према критеријумима из Посебних колективних уговора у Републици Србији за јавна предузећа у комуналним делатностима, важећих у утуженом периоду, а у недостатку параметара и општих аката који су били на снази код тужене у спорном периоду.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев из разлога што су у складу са чланом 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама, који је *lex specialis* у односу на Закон о раду, ове накнаде садржане у коефицијенту за обрачун плата што значи да се исте остварују кроз обрачун и исплату плата услед чега нема основа да се примењује најповољнији критеријум односно параметри у тренутно важећим Колективним уговорима у Републици Србији.

По оцени Врховног суда, одлука другостепеног суда заснована је на правилној примени материјалног права.

Закон о платама у државним органима и јавним службама („Службени гласник РС“ број 34/01...157/20) прописује начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3.). Одредбом члана 3. став 1. истог Закона прописано је да основицу за обрачун

и исплату плате утврђује Влада, осим за председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама председника Републике и Народне Скупштине Републике Србије, док је одредбом члана 4. став 1. истог Закона прописано да коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а став 2. истог члана да коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 1/15, 3/18) као и Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 96/19...58/20) у одредби члана 91., а Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе („Службени гласник РС“ број 106/18) у доредби члана 90. прописује елементе за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плате, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плата и дела плате по основу радног учинка, у складу са законом (став 2.), да основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3.).

Законом о раду („Службени гласник РС“ број 24/05 ... 95/18) у одредби члана 111. став 1. и 2. прописано је да запослени има право на минималну зараду за стандардни учинак и времеведено на раду, а да се минимална зарада одређује на основу минималне цене рада утврђене у складу са овим Законом, временаведеног на раду и пореза и доприноса који се плаћају из зараде. Чланом 118. став 1. истог Закона прописано је да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то, између осталог, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин (тачка 5.) и регрес за коришћење годишњег одмора (тачка 6.) док је према ставу 2. истог члана висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу. Одредбе овог Закона примењују се и на запослене у државним органима, органима територијалне аутономије и локалне самоуправе и јавним службама, ако законом није другачије одређено на основу одредбе члана 2. став 2. тог Закона.

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама („Службени гласник РС“ број 44/01...58/14), коју је Влада Републике Србије донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из буџета Републике Србије, аутономне покрајине и јединице локалне самоуправе. Одредбом члана 2. став 1. тачка 13. ове Уредбе утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених из члана 1. ове уредбе која се примењује на запослене у здравственим установама.

У конкретном тужиља је запослена у здравственој установи па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатака по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама.

Супротно ревизијским наводима примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом о положају, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Пошто посебан закон – Закон о платама у државним органима и јавним службама прописује да коефицијент за обрачун плате садржи додатак за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, следи да ова одредба посебног закона искључује примену опште норме из Закона о раду. Посебним колективним уговорима за здравствене установе чији је оснивач Република Србија, аутономна покрајина и јединица локалне самоуправе, који су закључивани у периоду од 2015. до 2020. године, није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. Дакле, како на основу члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама као *lex specialis* произилази да су примања по основу накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржане у коефицијенту као једном од елемената плате, то не постоји правни основ за остваривање предметног права тужиле. Тај основ не постоји ни у општем акту.

Стога је правилан закључак другостепеног суда да тужиле не припада право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора, пошто су те накнаде садржане у коефицијенту њене плате, па је стога чињеница да је тужиле у спорном периоду исплаћивана минимална зарада (као она основна плата која се исплаћује у тој висини у ситуацији да је била нижа од минималне) по оцени Врховног суда, без утицаја су на другачију одлуку јер она не активира права из Закона о раду као општег закона.

Правилно је одлучено и о накнади трошкова поступка, на основу члана 165. став 2. у вези члана 153. став 1. и 154. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Драгана Маринковић, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**